

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Tadeusz Żyznowski

SSA Andrzej Struzik (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa G. P.

przeciwko A. P.

o podwyższenie renty przy udziale Prokuratora Okręgowego w W., po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 czerwca 2005 r., zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt V Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2004 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił apelację od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 czerwca 2003 r. Uzasadniając swe orzeczenie, Sąd drugiej instancji wskazał, że na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik pozwanego został wezwany do usunięcia braków formalnych apelacji przez uiszczenie brakującego wpisu w kwocie 1330 zł pod rygorem jej odrzucenia. Złożony następnie wniosek o zwolnienie pozwanego od opłaty został oddalony postanowieniem z dnia 20 lutego 2004 r., a orzeczenie to zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego w dniu 26 lutego 2004 r. wraz z wezwaniem do uiszczenia brakującego wpisu w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji. Termin do uiszczenia opłaty upłynął bezskutecznie w dniu 4 marca 2004 r. a w konsekwencji apelacja podlegała odrzuceniu na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w

związku z art. 373 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał także, że w dniu 31 marca 2004 r. wpłynął wniosek pełnomocnika pozwanego o ponowne wezwanie go do uiszczenia opłaty, jednakże wniosek ten jest bezzasadny, skoro stosowne wezwanie pełnomocnik otrzymał w dniu 26 lutego 2004 r. wraz z prawomocnym postanowieniem przesądzającym obowiązek jej poniesienia.

Postanowienie z dnia 27 kwietnia 2004 r. zaskarżył pozwany zarzucając obrazę przepisów postępowania, a to art. 373 k.p.c. oraz art. 16 § 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Naruszenie przepisu art. 373 k.p.c. polega, zdaniem skarżącego, na niewłaściwym jego zastosowaniu wobec tego, że strona była wzywana przez Sąd pierwszej instancji do usunięcia braków, zaś Sąd drugiej instancji mógłby zastosować ten przepis jedynie wtedy, gdyby Sąd pierwszej instancji wezwania takiego nie dokonał. Naruszenie art. 16 § 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych polega na błędnym przyjęciu, że strona była powiadomiona o konieczności uiszczenia opłat, gdy w istocie powiadomienie takie nie miało miejsca. W konkluzji pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Naruszenie przepisu art. 373 k.p.c. nie miało miejsca. Istotnie Sąd pierwszej instancji wzywał pozwanego o opłatę od apelacji, jednakże błędnie określił wysokość tej opłaty na kwotę 40 zł, co dostrzegł Sąd Okręgowy określając wysokość opłaty na kwotę 1370 zł i wzywając o uiszczenie jej brakującej części. „Należna opłata”, o jakiej mowa w art. 16 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to opłata w wysokości wynikającej z obowiązujących przepisów, a w konsekwencji uiszczenie opłaty niższej, niż przewidziana przepisami, chociażby wynikało z błędnego zarządzenia sądu pierwszej instancji, stanowi przeszkodę do rozpoznania apelacji. Obowiązek uiszczenia opłaty nie jest konsekwencją zarządzenia przewodniczącego o wezwaniu strony do jej uiszczenia ale wiąże się z samym faktem wniesienia przez stronę pisma podlegającego opłacie (art. 15 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). W wypadku uiszczenia opłaty w niewłaściwej wysokości nie może dojść do rozpoznania apelacji i ściągnięcia brakującej części wpisu stosownie do art. 20 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, albowiem obowiązek uzupełnienia wpisu nie wynika ze zdarzeń, które miały miejsce po jej wniesieniu, ale wpis w tej wysokości był należny już w chwili wniesienia apelacji. Stąd, zgodnie z art. 16 ust. 1 i 3 i art. 28 powołanej ustawy w zw. z art. 373 k.p.c., Sąd drugiej instancji wzywa stronę do uzupełnienia opłaty

do wysokości wynikającej z obowiązujących przepisów, a niewykonanie zarządzenia powoduje odrzucenie apelacji. Takie stanowisko zajął też Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 26 października 1970 r. sygn. III PZP 7/70 (OSNCP 1971 nr 4, poz. 62) i nadał jej moc zasady prawnej. Stosownie do tej uchwały sąd drugiej instancji odrzuca rewizję (obecnie apelację), od której pomimo wniesienia nie został uiszczony wpis należny w chwili jej wniesienia. W uchwale tej wskazano, iż art. 20 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych znajdzie zastosowanie wtedy, gdy obowiązek uiszczenia wpisu od rewizji (obecnie apelacji) powstał na skutek ustalenia przez sąd wyższej wartości przedmiotu zaskarżenia, cofnięcia zwolnienia od kosztów sądowych lub uchylenia kurateli już po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia. Uzasadniając tę uchwałę Sąd Najwyższy akcentuje, że fakt podjęcia czynności przez sąd nie ma znaczenia dla prawidłowego stosowania art. 16 ust. 3 ustawy, gdy obowiązek uiszczenia wpisu istniał w chwili wniesienia rewizji (obecnie apelacji).

Trafnie natomiast w zażaleniu zarzucono naruszenie art. 16 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez odrzucenie apelacji oparte na błędnym ustaleniu, że pełnomocnikowi pozwanego doręczono wezwanie o uiszczenie opłaty. Ustalenie takie nie znajduje podstaw w dowodach doręczeń znajdujących się w aktach sprawy. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazano, że doręczenie wezwania nastąpiło jednocześnie z doręczeniem postanowienia z dnia 20 lutego 2004 r., jednakże znajdujący się na karcie 276 dowód doręczenia pełnomocnikowi pozwanego korespondencji sądowej w dniu 26 lutego 2004 r. dotyczy wyłącznie wyżej wymienionego postanowienia, zaś dowodu doręczenia wezwania o opłatę w aktach sprawy brak. W konsekwencji przyjąć należy, że zażalenie jest zasadne, gdyż brak było podstaw do zastosowania art. 16 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Z tych przyczyn, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. zaskarżone postanowienie należało uchylić.